

Mál nr. 316/2023

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Ábyrgðartrygging atvinnureksturs.

Nafn vátryggingartaka ábyrgðartryggingar (X)

Skaðabótaábyrgð. Veitur.

Gögn.

1. Málskot móttakið 23. ágúst 2024, ásamt fylgiskjölum.
2. Bréf V dags. 23. september 2023, ásamt fylgiskjölum.
3. Viðbótarathugasemdir M með bréfi dags. 27. september 2024, ásamt fylgiskjölum.
4. Viðbótarathugasemdir V með bréfi dags. 7. október 2024.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að c.a. hinn 11. maí 2024 hafi orðið vart við leka í húseign M í Vestmannaeyjum. Í ljós hafi komið að leki hafi stafað frá heitavatnslögn í eigu X utan við húseign M og hafi heitt vatn komist inn í grunn og kjallara húseignar M og þannig hafi húseignin skemmt.

M telur að X beri skaðabótaábyrgð á tjóni sínu þar sem það sé þekkt staðreynd í Vestmannaeyjum að á mörgum samskeytum heitavatnslagnar X, sem sé frá áttunda áratugnum, hafi frágangur verið ófullnægjandi frá lagningu hennar með þeim afleiðingum að vatn hafi komist að lögninni, tært hana upp og valdið leka. Heitavatnslögnin sé því gölluð. Þannig hafi X brugðist við þegar leka hafi orðið vart og gert við þegar hann hafi komið upp en ekki við haft fyrirbyggjandi ráðstafanir. M vísar til bréfs pípulagningarmeistara máli sínu til stuðnings þar sem komi fram að það sé þekkt vandamál að frágangur við mörg samskeyti á vatnslögnum hafi verið ófullnægjandi í upphafi og það komi einnig fram að skemmdir á húseign M séu vegna stofnlagna X. Einnig er vísað til þess að umræddur pípulagningarmeistari þekki vel til lagnarinnar sem slíkrar. Einnig er vísað til greinargerðar tæknifræðings um hitaveitukerfið þar sem komi fram að borið hafi á því að lagnir X hafi gefið sig á samskeytum og það hafi ekki komið fram á yfirborði fyrir en síðar. Einnig er vísað til þess í greinargerðinni að húseign M sé nálægt klöppum og því hafi vatn ekki lekið niður í jarðveg heldur runnið ofan á klöppinni og þannig inn í húseignina. Við þessar aðstæður telur M að ríkari skyldur hvíli á X að viðhafa fyrirbyggjandi aðgerðir til að koma í veg fyrir að leki úr lögnum X. Einnig vísar M til matsgerðar og yfirlýsingar í öðrum máli frá árinu 2011 þar sem orsök annars leka var að frágangur röra í lögnum X hafi verið ófullnægjandi.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að komið hafi í ljós hinn 13. maí 2024 að heitt vatn hafi komist inn í grunn eða kjallara húseignar M og hafi húseignin skemmt mikið af þeim orsökum. V vísar til upplýsinga frá X um að orsök tjóns M hafi verið að hitaveiturör hafi gefið sig vegna tæringar og starfsmenn X hafi ekki vitað af því fyrr en tilkynna hafi verið um tjónið. Ekki hafi verið tækifæri til að bregðast við ástandinu áður en tjón varð og hafi hitaveitulagnir á þeim stað sem tæringin kom upp ekki verið orðnar 50 ára, heldur 42-46 ára, en almennt sé gert ráð fyrir því að hitaveitulagnir dugi í að minnsta kosti 50 ár. V telur ósannað að galli sé á samskeytum lagna í Vestmannaeyjum, samskeyti séu almennt viðkvæmari staður í dreifikerfi en lagnirnar sjálfar og dreifikerfið í Vestmannaeyjum sé ekki frábrugðið öðrum svæðum þegar komi að bilanatiðni. Einnig bendir V á að almennt verði að gera þær kröfur til húseigenda að húseignir þeirra haldi frá sér vatni og vegna lekans í maí 2024 hafi vatn ekki flætt um svæðið þannig að jarðvegur hafi verið gegnsósa. Þannig sé ekki heldur sýnt fram á orsakatengsl milli bilunar á lögn og vatnstjóns M. V telur upplýsingar um önnur tjón ekki hafa áhrif á sakarmat og vísar til þess að bótaskylda hafi ekki verið viðurkennd í því máli sem M vísi til í málskoti. V telur starfsmenn X ekki hafa sýnt saknæma háttsemi við störf sín og þannig sé ekki fyrir hendi skaðabótaábyrgð X og þannig ekki greiðsluskylda úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Í viðbótarathugasemdum M kemur fram að tilkynning um leka hafi verið send hinn 6. maí 2024 til X en viðgerð hafi ekki farið fram fyrr en 13. sama mánaðar. Af upplýsingum sem M fékk um lekann megi ætla að um 20 tonn hafi lekið út úr leiðslunni á sólarhring og þannig hafi starfsmenn X ekki brugðist strax við, eins og V hafi fullyrt. Þannig megi gera ráð fyrir að á þeim tíma sem leið milli lekaleitar og viðgerðar hafi gríðarlega mikið vatn farið út. Einnig er því mótmælt að X geti borið fyrir sig að leki hafi verið lítilsháttar og húseign M eigi að halda vatni. Þannig hafi mælingar á hitastigi

bent til þess að mikið heitt vatn hafi lekið í húseign M og mikilvægt hafi verið að viðgerð færi fram strax. Einnig er skorað á X að leggja fram upplýsingar um mælingar sínar á hitastigi. Einnig er vísað til þess að húseign M sé byggð árið 1914 og ekki sé hægt að búast við því að svo stór leki sem var hafi ekki getað haft áhrif í þann tíma sem hann var látinn óáreittur af starfsmönnum X. M bendir á að V sýni ekki fram á að ekki hafi verið um galla eða handvömm af hálfu X að ræða. M ítrekar tilvísun til yfirlýsingar yfirmanns vatns- og hitaveitummála hjá X þar sem komi fram að frágangur röra hafi verið ófullnægjandi vegna þess að þau voru ekki einangruð eða vegna mistaka eða vankunnáttu þeirra sem lögðu lagnirnar. Þannig sé sýnt fram á að galli hafi verið á lögnunum. M. Einnig vísar M til þess að tappi sem hafi átt að vera í gati í lögn X hafi ekki fundist eftir að leki uppgötvaðist og það standi X nær að upplýsa um raunverulega orsök lekans. M telur að hann hafi lagt fram afgerandi gögn sem leiði mjög sterkar líkur að því að tjón M hafi oríð vegna vanbúnaðar og mistaka við lagningu hitavatnslaga X.

Álit.

Ágreiningur er í málinu um hvort M eigi rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X vegna á húseign sinni en ábyrgðartryggingin tekur til munatjóns þriðja aðila beri X skaðabótaábyrgð vegna þess. Almennar sönnunarreglur gera ráð fyrir því að sá sem verður fyrir tjóni verði að sýna fram á skilyrði skaðabótaábyrgðar séu fyrir hendi. Í þessu tilviki er ekki er um það að ræða að X beri hlutlæga ábyrgð á lögnum í þess eigu heldur verður skaðabótaábyrgð X byggð á sök, þ.e. að starfsmenn X hafi sýnt saknæma háttsemi í störfum sínum, gert eitthvað sem þeir áttu ekki að gera eða vanrækt eitthvað sem þeir áttu að gera og að orsakatengsl séu milli þess og tjóns M. Sönnunarbyrði þess að tjón hennar verði rakið til athafna eða athafnaleysis X, starfsmanna þess eða annarra atvika eða aðstæðna sem X beri ábyrgð á hvílir þá samkvæmt almennum sönnunarreglum skaðabótaréttar á M.

Í málinu liggja fyrir yfirlýsingar M um að það sé þekkt staðreynd að hitaveitulagnir í Vestmannaeyjum hafi í upphafi verið lagðar með ófullnægjandi hætti. Vísað er til yfirlýsinga annarra um það í gögnum málsins. Í yfirlýsingum X gagnvart V er því síðan haldið fram að ekki hafi verið sýnt fram á að umræddar lagnir hafi verið ranglega lagðar eða að eftirliti starfsmanna X með þeim hafi verið ófullnægjandi.

Þegar gögn málsins vísa til yfirlýsinga sem þessara, sem ganga gegn hvor annarri, verður að meta gildi sönnunargagna. Í því samhengi verður ekki ráðið með nægilega skýrum hætti að yfirlýsingum þeirra sem halda því fram að hitaveitulagnir í Vestmannaeyjum hafi verið ranglega lagðar í upphafi, eða að viðhald þeirra hafi verið ófullnægjandi, hafi með nákvæmum hætti lýst því hvernig það hafi komið fram t.d. með fjölda tiltekinna atvika þar sem bilana hafi verið vart. Yfirlýsingar frá árinu 2011 varðandi annað tjón á húseign í Vestmannaeyjum telst heldur ekki sýna með afgerandi hætti að almennt ástand lagna hafi verið slæmt.

Eins og áður segir beri M sönnunarbyrði um að tjón á húseign hennar verði rakið til skaðabótaábyrgðar X. Í gögnum málsins er orsök leka á lögn X rakin til tæringar á lögninni. Engin matsgerð eða önnur gögn frá óvilhöllum matsmönnum liggja fyrir um almennt ástand lagna X eða að komast hafi mátt hjá tjóni M með sérstökum aðgerðum sem X hefði átt að framkvæma. Sönnunarbyrði verður ekki snúið við og telst ekki sýnt fram á að gerð eða aðbúnaður lagna X hafi með vitund starfsmanna X verið ófullnægjandi eða viðhald þeirra hafi verið óforsvaranlegt. M verður að bera hallann af sönnunarskorti hvað þetta varðar og á því ekki, m.v. fyrirliggjandi gögn, rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt til bóta úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 22. október 2024.

rafræn undirskrift

Þóra Hallgrímsdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir